

Universitätsbibliothek Paderborn

Cvrsvs Theologici ...

Ea Brevitate Conscriptus, Qvam Tot Tantarvmqve Rervm Amplitudo Et
Varietas Patitvr ...

Quas Prima Pars Et Prima Secundæ Divi Thomæ Complectvntvr -
Qvæstiones Insvper Ad Mores & praxim spectantes, quæ peculiarem cum
Scholasticis habent connexionem, declarantur

Carleton, Thomas Compton

Leodii, 1659

Dispvatio LXXVI. De gratiâ & gloriâ Angelorum.

urn:nbn:de:hbz:466:1-13718

DISPUTATIO LXXVI.

De gratiâ & gloriâ Angelorum.

SECTIO PRIM A.

Proponuntur quedam circa gratiam Angelorum.

I. Angeli omnes sunt creati in gratia.

UÆRES utrùm Angeli creati sint in gratiâ? Respondetur affirmativè cum S. Thoma hic, quæst. 62. art. 3. Arrubal, Molina, Vasquez, Suarez lib. 5. cap. 3. & 4. & Recentioribus fermè omnibus. Omisâ, pro præ-

Si Angelorū via duobus tantum instantibus confiteris, videtur manifestum.

II. Obiicitur Angelosuisse creatos in gratia.

Hoc inquam omisio: Probatur assertio ex Patribus, præcipuè testimonio S. Augustini lib. 12. de Civitate Dei, cap. 9. quod assert. S. Thomas art. 3. citato, Corpore, Bonam voluntatem, inquit, quis fecit in Angelis, nisi ille qui eos in bonâ voluntate cum amore casto creavit, simul in eis condens naturam, & largiens gratiam: unde sine bonâ voluntate, hoc est Dei amore, nunquam sanctos Angelos fuisse credendum est. Hac ille: ubi loquitur de gratiâ, quæ simpliciter facit bonum, & Deo adhaerentem, & consequenter de sanctificante: deinde de malis subjicit: Isti autem, qui, cum boni creati essent, mali sunt, &c. Deinde in Epistola Judæ dicuntur Angeli non servasse suum principatum, quod de puris naturalibus intelligi nequit; hæc enim servarunt: videatur Vasquez in hunc articulum tertium, & Suarez lib. 5. cap. 4. ubi alios multos ex sanctis Patribus afferunt, tum Latinis, ut sanctum Gregorium, Isidororum, Anselmum, Prosperum, & alios; tum Græcis, ut sanctum Basilium, Damascenum, & alios.

III. Exemplo primi hominis ostenditur Angelos fuisse creatos in gratiâ.

Deinde, hoc idem ulterius ostenditur: primus quippe homo creatus fuit in gratiâ, juxta illud Ecclesiastæ 7. versu 30. ubi dicitur Deus fecisse hominem rectum: quam rectitudinem Concilium Tridentinum Sessione 5. de peccato originali explicat de justitiâ, charitate, & sanctitate; quam etiam sancti Patres aiunt fuisse præcipuam imaginem & similitudinem Dei, ad quam hominem creavit. Ad hanc etiam similitudinem S. Gregorius in illa verba Ezechielis 28. versu 12. Tu signaculum similitudinis creatum ait fuisse Angelum: unde S. Augustinus de correptione & gratiâ, cap. 11. eodem modo quoad hoc philosophandum ait de homine & Angelo: & fanè per se videtur congruum, ut si homo gratiam primo creationis instanti receperit, eandem etiam tunc habuerit Angelus.

Gratia, seu sanctitas fuit similitudo illa, ad quâ primò creatus est homo.

IV. Angelos primò in purâ naturâ fuisse

Non rectè itaque Scotus in 2.d.5. quæst. 1. & alii nonnulli asserunt Angelos primo creationis instanti productos fuisse in purâ naturâ, postea tamen

R. P. Comptoni Theol. Scholast. Tom. 2.

omnes gratiam accepisse. Multò minùs amplectendum est quod affirmat S. Bonaventura, Rupertus, & alii, malos scilicet Angelos gratiam nunquam habuisse: primò enim illud Isaia 14. v. 12. Quomodo cecidisti de celo Lucifer, &c. verba inquam ista casum important, non à celo tantum corporeo, sed ab eminente aliquâ dignitate & excellentiâ. Idem indicant verba illa Ezechielis 28. v. 12. Tu signaculum similitudinis, &c. & In medio lapidum ignitorum, id est Angelorum charitate flagrantium: Item Joannis 8. v. 44. de diabolo dicit Christus, Ille in veritate non stetit: per veritatem autem hoc loco intelligunt Patres, præsertim Græci, innocentiam, & vitæ sanctitatem.

se creatos, non rectè docent nonnulli.

Testatur scriptura Angelos malos aliquando habuisse gratiam.

Quando ergo Joannes Papa cap. visis litteris de diabolo, hæc verba scribit, Dolet charitatem, quam in celo nequivit habere, homines constantes ex luceâ materiâ tenere; intelligi potest de perseverantiâ in charitate, vel de charitate consummatâ, quo cum modo explicat Glossa ibidem. Eadem ratione exponit Glossa S. Gregorium cap. principalium, seu ultimo de pœnitentiâ, distinctione 2. nempe de charitate plenâ & consummatâ: ipse enim alibi sæpè, ut vidimus, apertè docet nostram sententiam.

V.

Diabolus quamvis habuerit charitatem, non tamen eam habuit consummatam.

Vitandum tamen alterum extremum, in quod incidit Ludovicus Vives, qui in lib. 11. S. Augustini de Civitate Dei, cap. 9. vult ob auctoritatem sancti Augustini Angelos, non in gratiâ tantum creatos fuisse, sed etiam in gloriâ. Verùm, ut bene ostendit Vasquez hic, Disp. 226. & Suarez libro 5. cap. 2. nunquam docuit S. Augustinus Angelos primo creationis instanti fuisse in gloriâ productos; imò subinde expressè docet contrarium, ut libro de corrept. & gratiâ, qui liber est posterior cæteris, ideòque dicta aliis locis per illum, sunt explicanda. In hoc ergo libro cap. 10. & 11. disertè affirmat, sanctos Angelos, non alio modo, quam tanquam præmium & mercedem operum à libero eorum arbitrio factorum, beatitudinem accepisse.

VI.

Non est asserendum Angelos fuisse creatos in gloriâ.

Angeli gloriam non acceperunt, nisi tâquam præmium.

Quando proinde S. Augustinus ait eos fuisse à principio beatos, intelligit à principio rerum, seu mundi, quia brevis fuit eorum viâ, non de unico, eòque primo instanti: unde eadem ratione dicitur diabolus ab initio peccare, & tamen ut ait S. Thomas 1. p. q. 63. art. 5. corpore, esset erroneum asserere dæmonem primo creationis suæ instanti peccatum admisisse. Quo etiam modo capiendus est cum ait eos initio suæ creationis habuisse cognitionem matutinam, imò priùs ait habuisse vespertinam, seu rerum in se ipsis; interdum etiam loquitur de beatitudine imperfectâ, & inchoatâ, nempe gratiæ seu viæ.

VII.

Quo sensu ait S. Augustinus Angelos à principio fuisse beatos.

SECTIO SECUNDA.

Utrum Angelus primo creationis instanti potuerit peccare.

I. **Q**UÆRES secundò, utrùm pro illo priori, quo potuerunt per actus bonos à se elicitos disponere se ad gratiam Angeli, eamque de congruo mereri, de quo postea, potuerint etiam peccare. Negant communiter Thomistæ, quos sequitur Granada Tractatu 13. disp. 8. nec alienus ab hac sententia videtur S. Thomas hic, quæstione 63. art. quinto.

II. At sanè, si fermo sit de absolutâ potentia peccandi, & antecedente, difficile videtur negare hanc Angelum habuisse: primò enim instanti habuit omnia ad peccandum requisita, sufficientem scilicet boni & mali cognitionem, libertatem Arbitrii, &c. sicut ergo tunc mereri potuit, ut nullus ferè negat, quidni etiam potuit peccare: nullum enim est assignabile impedimentum pro primo instanti, quod non æqualiter urgeat pro secundo. Unde hanc sententiam tenet Scotus in 2. d. q. 2. Gabriel, Suarez lib. 7. cap. 20. num. 47. Molina, Vasquez d. 236. cap. 3. & alii: quare non est cur Deus imponere Angelo nequeat præceptum æquè pro primo instanti, ac pro ullo alio, & consequenter cur illud vel seruire nequeat, vel violare. Nec ulla ratio est cur major deliberatio requiratur ad peccandum, quam ad benè operandum, & merendum.

*Potest adde-
lo pro primo
instanti im-
poni præce-
ptum.*

III. Verum est quidem congruentius esse legibus diuinæ Providentiæ, ita voluntatem Angeli primo creationis instanti præuenire, ut non peccaret, quo auxilio & præventionem debito modo positis, non potuit Angelus peccare impotentia consequente: qua ratione explicari potest D. Thomas. Ratio primò est à posteriori; nam ut rectè Suarez n. 54. quod Deus nec permittit unquam, nec permisurus est, signum est legibus diuinæ Providentiæ non esse consentaneum, sed ex tot millibus Angelorum Deus nullum permisit primo creationis instanti in peccatum incidere, ut tanquam certum supponunt omnes cum S. Thoma quæst. 63. art. 5. ob loca Scripturæ jam sæpius posita; ergo, &c.

*Decet diui-
nam Provi-
dentiam, ita
Angelum pri-
mo creatio-
nis instanti
præuenire,
ut tunc non
peccet.*

IV. Idem supponere videntur sancti Patres, ut S. Leo, Origenes, S. Augustinus, Concilium Brackarense, & alii, dum omnes Angelos, etiam malos aliquando bonos fuisse pronuntiant. Tandem ad diuinam Providentiam spectat, ut peculiarem creaturæ liberæ curam habet primo productionis instanti:

*Negant ali-
quis potuisse
Angelum
primo in-
stanti crea-
tionis pecca-
re.*

*Primo crea-
tionis instan-
ti omnia ha-
buit Angelus
ad peccan-
dum requi-
sita.*

unde licet simpliciter non foret Deus auctor peccati, si eam tunc peccare permitteret, occasio tamen aliqua daretur, ut peccatum illud tribueretur Deo, perinde ac si Angelum malum cum peccato creasset: quare ad diuinam Providentiam spectat, ut uno saltem momento peccatum à creatione disjungatur. Quo sensu explicari etiam potest ratio sancti Thomæ.

Dices cum Bannez, & aliis, primam operationem esse debere secundum inclinationem naturæ. Nego antecedens, sed potest esse omnis, ad quam principium habet virtutem in actu primo completam, idque non minus primo instanti, quam secundò: & hoc ex naturâ suâ exigit omnis causa libera. Nec est admittendum quod dicunt aliqui, non potuisse scilicet Angelum primo suæ creationis instanti, pro suâ libertate se applicare, seu uti suis speciebus ad fortiùs & efficacius de bono aliquo delectabili vel apparente cogitandum, quam de bono virtutis: quidni enim id æquè primo instanti prestare potuit, ac sequentibus. Deinde, licet minus fortiter apprehendat bonum tantum apprens quam virtutem, adhuc potest illud pro suâ libertate amplecti; sicut homines pii mortem sibi infligendam, quam vehementissimè interdum apprehendunt, subeunt nihilominus, & gravissimas vincunt tentationes.

Quod diximus de peccato intelligi etiam debet de veniali: unde eodem modo contra auctores illos dicimus potuisse Angelum (nisi peculiaris providentia ipsum specialiter protegeret) vel primo, vel ullo alio instanti peccare venialiter, saltem peccato veniali ex levitate materiæ, licet cum plenâ deliberatione admisso. Imò nonnulli, inter quos est Granada, affirmant posse etiam Angelum peccare venialiter ex surreptione, seu ex imperfectione deliberationis, & apprehensionis objecti, aut consensus. Potest ergo Angelus peccare venialiter, aliquid mendacium dicendo, aut honorem aliquem propter se inordinatè appetendo, vel aliud huiusmodi: nec quidquid facit, facit necessariò ex amore finis ultimi. S. Thomas autem dum negat Angelum peccare posse venialiter, vel loquitur de eo, ut est in statu gloriæ, quo sensu quæst. 7. de malo, art. 9. probat Angelum peccare non posse venialiter, quia habet intellectum Deiformem, vel solum vult magis esse connaturale Angelo, ut quamdiu est in naturâ integrâ, non peccet venialiter, sed quicquid facit, referatur saltem implicitè ad finem ultimum, dum manet reclusus circa illum, nec ab illo per grave aliquid peccatum deflexerit.

*V. Non est ne-
cessarium,
ut primo
Angeli spe-
cietur si se-
cundum in-
clinationem
naturæ.*

*Potest Ange-
lus quovis
instanti im-
pliciter spe-
cietur sicut
libet.*

*VI. Potest An-
gelus quovis
instanti ex se,
primo etiam
creationis
instanti pecca-
re venia-
liter.*

*Quo sensu
dicat D. Tho-
mas Angelum
non posse An-
gelum pecca-
re venia-
liter.*

